

नामांक

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

No. of Questions – 20

No. of Printed Pages – 8

VU-45-Shukla Yajurved

शुक्ल यजुर्वेद

वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2022

समय : 2 घण्टे 45 मिनट

पूर्णांक : 56

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- (1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्कः अनिवार्यतः लेख्याः ।
- (2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।
- (3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराण्युत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि ।
- (4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वे भागाः एकत्र एव लेखनीयाः ।
- (5) सर्वे प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन उत्तरणीयाः ।

VU-45-Shukla Yajurved

[Turn over

1. वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः

9 × 1 = 9

(i) यजुर्वेदस्योपवेदः अस्ति -

1

(अ) आयुर्वेदः

(ब) धनुर्वेदः

(स) गान्धर्ववेदः

(द) अर्थशास्त्रम्

(ii) षष्ठाध्याये मन्त्राः सन्ति -

1

(अ) सप्तत्रिंशत्

(ब) अष्टचत्वारिंशत्

(स) अशीतिः

(द) नवदश

(iii) दीर्घः उच्यते -

1

(अ) एकमात्रः

(ब) प्लुतः

(स) अर्धमात्रः

(द) द्विमात्रः

(iv) कोकिलः ब्रूते -

1

(अ) पञ्चमम्

(ब) धैवतम्

(स) ऋषभम्

(द) मध्यमम्

(v) विवाहे वरकन्ये उपविशतः -

1

(अ) प्राङ्मुखे

(ब) उदङ्मुखे

(स) पश्चिममुखे

(द) दक्षिणमुखे

(vi) विष्टरः निर्मायते – 1

(अ) दर्भैः

(ब) फलैः

(स) पुष्पैः

(द) अक्षतैः

(vii) शुक्लयजुर्वेदीय शिक्षा ग्रन्थस्य किं नाम ? 1

(अ) नारदीय

(ब) याज्ञवल्क्य

(स) पाणिनीय

(द) शौनकीय

(viii) स्वरितस्वरस्य जातिविशेषः अस्ति – 1

(अ) ब्राह्मणः

(ब) क्षत्रियः

(स) वैश्यः

(द) अन्यः

(ix) मध्वाज्यदधिमिश्रितं द्रव्यं कथ्यते – 1

(अ) विष्टरं

(ब) अर्घ

(स) मधुपर्क

(द) पाद्यम्

OFFICE COPY

2. रिक्तस्थानानि पूरयत : 4 × 1 = 4

(i) ब्रह्मवदित्वा _____ पर्यूहामि । 1

(ii) श्यामन्तु _____ दैवतम् । 1

(iii) देवो देवेभ्यः _____ भागोसि । 1

(iv) पदयोरन्तरे _____ विधीयते । 1

3. अतिलघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः 8 × 1 = 8
- (i) यजुर्वेदस्य कति शाखाः सन्ति ? 1
- (ii) शून्यहस्तं कुत्र विधीयते ? 1
- (iii) विवाहे विष्टरोपवेशनमन्त्रं लिखत । 1
- (iv) सप्तमाध्याये कति मन्त्राः सन्ति ? 1
- (v) दण्डधारणमन्त्रं लिखत । 1
- (vi) मधुपर्कग्रहणमन्त्रं लिखत । 1
- (vii) यज्ञोपवीते ग्रन्थि-देवानां नामानि लिखत । 1
- (viii) कीदृशाः पुरुषाः वर्णानां समुचितोच्चारणे असमर्थाः भवन्ति ? 1

खण्ड – ब

लघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः

12 × 1½ = 18

4. तद्विष्णोः० इति मन्त्रं सस्वरं पूरयत । 1½
5. परिवीरसि० इति मन्त्रं सस्वरं पूरयत । 1½
6. देवीरापः० इति मन्त्रं सस्वरं पूरयत । 1½

7. उपावीरस्युपदेवान्० इति मन्त्रं सस्वरं पूरयत । 1½
8. माहिर्भूमा० इति मन्त्रं सस्वरं पूरयत । 1½
9. मनो मे तर्पयत० इति मन्त्रं सस्वरं पूरयत । 1½
10. मधुमतीर्न० इति मन्त्रं सस्वरं पूरयत । 1½
11. अयंवेनश्चोदयत्० इति मन्त्रं सस्वरं पूरयत । 1½
12. स्वाङ्कतोसि० इति मन्त्रं सस्वरं पूरयत । 1½
13. देवस्यत्वा० इति मन्त्रं सस्वरं पूरयत । 1½
14. मेधाशक्त्युत्पादनाय किं भक्षणीयम् ? 1½
15. मन्त्राणां मध्ये अवसाने च कः कालनियमः ? 1½

[Turn over

दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः

16. कीदृशो नरः वर्णोच्चारणे समर्थः स्यात् ?

3 × 3 = 9

अथवा

हस्तहीनपठनस्यादृष्टं फलं किं भवति ?

3

17. जयाहोमस्य मन्त्रान् लिखत ।

अथवा

कन्यादानविधिं प्रतिपादयत ।

3

18. सूर्यावलोकनमन्त्रं लिखत ।

अथवा

ब्रह्मचारिणो नियमान् वर्णयत ।

3

खण्ड - द

निबंधात्मकाः प्रश्नाः

19. निम्नांकितेषु केचन चत्वारो मन्त्राः सस्वराः पूरणीयाः -

2 × 4 = 8

(i) इदमापः०

(ii) विष्णोः कर्माणि०

(iii) वाचन्तेशुन्धामि

(iv) रेवतीरमध्वम्०

(v) सन्तेमनोमनसा

(vi) कार्ष्णिरसि०

4

अथवा

VU-45-Shukla Yajurved

चतुर्णां वेदानां शाखा विस्तारं स्पष्टयत ।

20. निम्नांकितेषु केचन चत्वारो मन्त्राः सस्वराः पूरणीयाः

- (i) मूर्धानन्दिवो०
- (ii) वाचस्पतये०
- (iii) देवस्यत्वा०
- (iv) यातेधामान्०
- (v) अपाम्पेरू०
- (vi) इन्द्रवायू इमे०

अथवा

शुक्लयजुर्वेदस्योत्पत्तिः कथमभूत् ? वर्णयत ।

DO NOT WRITE ANYTHING HERE

